

2. *Всеукраїнська газета асоціації фермерів та приватних землевласників України „Фермер України” [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.farmer.co.ua/pages/arhivgazeta.php>.*

Маргарита КРУТЬКО

Харківський національний технічний університет
сільського господарства ім. Петра Василенка

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ОБСЛУГОВУЮЧИХ КООПЕРАТИВІВ

Дуже важливим серед питань, що нині стоять перед усіма формами кооперативів, є необхідність поліпшення законодавчої бази, що регулює їхні відносини, які склалися в процесі господарської діяльності. Тому слід звернути увагу на цю форму господарювання на селі, діяльність якої базується на методичних засадах Законів України “Про сільськогосподарську кооперацію” [1] та “Про кооперацію” [2].

В наш час цьому питанню присвячені наукові праці сучасних вчених-економістів, таких яких: В.Я. Амбросов, В.В. Гончаренко, В.Ф. Горбонос, В.В. Зіновчук, І.І. Лукінов, П.М. Макаренко, М.Й. Малік, Т.Г. Маренич, В.І. Месель-Веселяк, П.Т. Саблук та ін. Однак цілий ряд питань пов’язаних з функціонуванням кооперативів та інституціональним забезпеченням їх становлення кооперації залишається невирішеним. Так, на думку В.Я. Амбросова – сучасна економічна наука ще не з’ясувала до кінця глибини сутності кооперації. Немає і загально визнаних методичних підходів, ні до оцінки ефективності функціонування кооперативних формувань, ні до складу і побудови економічних відносин всередині кооперативів. Дослідження створення кооперативів носять хаотичний характер. Недостатньо досліджені питання соціального значення кооперативів. Тобто, не зважаючи на всебічний теоретичний здобуток в Україні, питання практичного впровадження застосування принципів кооперації в аграрній сфері залишилося недостатнім. Має місце неоднорідне відношення до виробничих структур створених на принципах кооперації, обслуговуючих у агротехнічній, постачальницькій, збутовій, фінансово-кредитній, побутовій діяльності [3, с. 473].

Основним обов’язком сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів є надання комплексу послуг, пов’язаних з виробництвом, переробкою, збутом продукції рослинництва, тваринництва, лісництва й рибальства, тобто через це підприємство аграрні товаровиробники можуть отримувати надійний і досить дешевий доступ до засобів виробництва (сільськогосподарської техніки та обладнання до неї тощо).

Повністю згідні з думкою В. Федоровича, що саме кооператив покликаний обслуговувати діяльність членів сільськогосподарських кооперативів, може забезпечити їм реальний доступ до фінансових і матеріальних засобів. Кооператив може й повинен стати єдиною ланкою між приватним товаровиробником і ринком, надаючи йому послуги у сфері збуту продукції, матеріально-технічного забезпечення, агрономічного та іншого обслуговування [4, с. 3].

Серед заходів державної підтримки розвитку кооперації, на нашу думку, можна назвати декілька першочергових: внести зміни до Господарського кодексу України про визнання правового статусу сільськогосподарської обслуговуючої кооперації; необхідно створити систему накопичення, узагальнення статистичної інформації про обсяги діяльності та спеціалізацію обслуговуючих кооперативів їх товарообіг та фінансові результати господарської діяльності; посилити роль кооперативного розвитку як напрямок в державній політиці; покращити загально економічну ситуацію для сільськогосподарських виробників, включно з обслуговуючими кооперативами; сприяти психологічній підготовці сільських жителів до кооперування; інтенсивно формувати ринкову інфраструктуру для малих товаровиробників, в тому числі і обслуговуючих кооперативів; сформувати систему підготовки кадрів для обслуговуючих кооперативів; досягати комплексності в формуванні кооперативного руху організацій; удосконалювати управління

кооперативними процесами в умовах інтеграції; надавати фінансову підтримку кооперативам, що створюються та їх учасникам; створити службу контролю використання фінансових ресурсів наданих державою в межах цільових концепцій, програм, планів розвитку кооперативного руху в Україні.

Подальший розвиток та ефективне функціонування обслуговуючих кооперативів потребує посилення їх інституціонального забезпечення та відповідної державної підтримки.

Література

1. *Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17.07.1997 р. № 469/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 39. – С. 261.*
2. *Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 р. № 1087-VI // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 33. – С. 1774.*
3. *Амбросов В.Я. Зібрання наукових праць. Т.2 / В.Я. Амбросов. – Х.: ННЦ ІАЕ, 2009. – 685 с.*
4. *Федорович В. Правові основи створення та діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні / В. Федорович. – Львів, 1998. – С. 3.*

Віталій КУРНИЦЬКИЙ

Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТУВАННЯ УСТАНОВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Установи природно-заповідного фонду* України функціонують в умовах нестачі фінансових ресурсів для розширення екологічної мережі країни.

Встановлено, що установи природно-заповідного фонду не дають сталих доходів, але потребують постійних капіталовкладень. Тому вони не представляють економічного інтересу для інвестора і вкладення інвестицій.

У відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2000 р. “Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними установами природно-заповідного фонду” [1] установи природно-заповідного фонду позбавлені від оподаткування певних видів доходів, отриманих від господарської та рекреаційної діяльності. Ці законодавчі документи закладають нормативно-правові засади для впровадження ефективного механізму фінансово-економічного регулювання та стимулювання розвитку рекреаційно-туристичної галузі, особливо екологічного туризму. Впровадження Постанови створює можливості для природно-заповідних установ покращити фінансовий стан та забезпечити розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури.

Не менш важливим стимулюючим чинником є і те, що доходи від рекреації перевищують затрати спрямовані на утримання рекреаційної інфраструктури на належному рівні, що дає можливість окупили затратені кошти на створення інфраструктури. Прибуток отриманий від рекреаційної чи господарської діяльності установ природно-заповідного фонду не повинен витрачатися протягом року, як бюджетне фінансування. Це дозволяє акумулювати його на рахунках установи для подальшого використання на покращення матеріально-технічної бази, розвитку окремих напрямків діяльності.

Рекреаційні зони національних природних парків та окремі ділянки, які не вилучені із господарського користування біосферних заповідників фінансуються, як правило, на комерційних засадах. Власні кошти установи заробляють за рахунок використання кожного окремо взятого об'єкта природи, виходячи із затверджених лімітів. Подальший розвиток рекреації потребує

---

* Природно-заповідний фонд України (ПЗФ) станом на 01.01.2010 року має в своєму складі 7608 територій та об'єктів загальною площею 3268,0 тис. га, в межах території України і 402,5 тис.га в межах акваторії Чорного моря. Відношення площі ПЗФ до площі держави становить 5,4%.